Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 216. Braşov, Vinerĭ, 29 Septemvre (11 Octomvre) 1895.

## Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

**Cu 1 Octomvre 1895 st. v.**

**se deschide nou abonament la care invităm pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.**

**Preţul abonamentului:**

Pentru Austro-Ungaria:

| | |
|---|---|
| pe un an . . . . . . . | 12 fl. |
| pe şése lunĭ . . . . . . . | 6 fl. |
| pe trei lunĭ . . . . . . . | 3 fl. |

Pentru România şi străinătate:

| | |
|---|---|
| pe un an . . . . . | 40 francĭ |
| pe şése lunĭ . . . . . | 20 „ |
| pe trei lunĭ . . . . . | 10 „ |

**Abonamente la numerele cu data de Duminecă:**

Pentru Austro-Ungaria:

| | |
|---|---|
| pe un an . . . . . . . . . | 2 fl. |
| pe şése lunĭ . . . . . . . . . | 1 fl. |

Pentru România şi străinătate:

| | |
|---|---|
| pe un an . . . . . . . . | 8 francĭ |
| pe şése lunĭ . . . . . . . . | 4 „ |

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate poştale.**

Administraţiunea
**„Gazetei Transilvaniei".**

## O problemă grea.

Braşov, 28 Septemvre v.

De cât-va timp ómenii marcanţĭ ai partidei guvernamentale maghiare ating în enunciaţiunile lor şi cestiunea naţionalităţilor spuind, că „resolvarea ei definitivă" ar fi una din problemele cabinetului Banffy.

Aşa, de curênd, contele Theodor Andrassy, un membru de frunte al clubului liberal, ţinênd o vorbire către o deputaţiă a alegĕtorilor sĕi, a enumĕrat următórele marĭ probleme ce va avé sĕ le deslege guvernul mai întâi şi adecă: resolvarea definitivă a cestiunei naţionalităţilor, reînoirea pactului economic cu Austria şi esecutarea reformelor economice.

Despre esecutarea legilor politice-bisericescĭ, care d'abia începută a şi produs atâta amărăciune în sînul poporaţiunei, încât în unele locurĭ din Ungaria poporul s'a rĕsculat în contra oficiilor matriculare, numitul conte a vorbit numai indirect, lăudând spiritul pacînic, ce resuflă din pastorala comună a episcopilor catolicĭ, care dice, este un esemplu strălucit al patriotismului, o espresiune viuă a „geniului maghiar". Dênsul sperézâ, că moderaţiunea dovedită de episcopat va ferĭ Ungaria de turburărĭ, şi va aduce liniştirea spiritelor şi pacea.

Oposiţiunea maghiară este din contră de părere, că ministeriul Banffy nu posede tactul, energia şi popularitatea de lipsă spre a esecuta acele legĭ, carĭ aduc atâta perturbare în tóte. Şi mai puţin însĕ îl crede capabil de a resolva cestiunea naţionalităţilor.

Contele Apponyi—dice „Budap. Tagbl." — a modificat părerile streinătăţii în favorul nostru (?) dér cestiunea naţionalităţilor a rĕmas neresolvată în Ungaria. Cu graţiarea condamnaţilor în procesul Memorandului şi cu numirea câtorva Saşĭ în funcţiunĭ de stat, nu s'a putut delătura acéstă cestiune. Prin acésta nicĭ Ungaria nu şi-a dobêndit dreptul ei(??) nicĭ naţionalităţile mulţămirea lor.

Cu tóte aceste ómenii guvernului nu încetéză de-a înşira ca cea dintâiu problemă a cabinetului Banffy „soluţiunea definitivă" a cestiunei naţionalităţilor.

Cum îşĭ închipuesc ei, că vor puté ajunge în curênd la acest resultat, evită a ne spune. Despre una putem fi însĕ siguri, că până acuma n'au nicĭ un program serios şi bine cugetat cu privire la tactica, ce trebue sĕ-o urmeze faţă cu naţionalităţile, ca sĕ póta delătura nemulţumirea lor. Maghiarisarea numelor, ce se practică dela 1 Octomvre de către oficiile matriculare de stat, de sigur, că nu va contribuì a mulcomì spiritele agitate. Aşa-déră ce voesce sĕ întreprindă Banffy cu ai sĕi pentru a ajunge la acea „resolvare definitivă"?

Putem sĕ fim curioşĭ într'adevĕr a vedé cum va scì acest năsdrăvĕn ministru sĕ facă o minune ca asta, ca sĕ i succédă ceea ce nu a succes antecesorilor sĕi în timp de aprópe 30 de anĭ!

Se constată însĕ, că una din însuşirile lui Banffy, este, că în cestiunile complicate nu 'şĭ bate mult capul şi décă îĭ lipsesc ideile şi principiile, cu carĭ sĕ'şĭ ajute, îşĭ ia refugiul la tactica de temporisare, în care a fost aşa de neîntrecut măiestrul şi patronul sĕu Tisza Kalman.

Acest Tisza, nu de mult a indicat, în vorbirea sa dela Oradea-mare, cărările, pe care sĕ mérgă Banffy în politica sa faţă naţionalităţile. Este vechiul sistem tiszaist de a-se arĕta liberal în faţa lumei către naţionalităţĭ, ér în realitate de-a întrebuinţa tóte mijlócele despotice şi de corupţiune pentru a paralisa şi a nimici desvoltarea lor; a cere dela ele respectarea legilor şi a lua în scut nerespectarea lor, décă convine intereselor celor dela putere şi a se juca de-a mâţa órbă cu pretinşii „agitatorĭ", carĭ „singurĭ" ar turbura poporul blând şi pacînic, mergênd înainte gradat cu maghiarisarea şi cu sistemul de esploatare economică.

Décă Banffy nu va afla alt espedient, decât a-se întórce la acésta politică infectă, cu care, servindu-o, şi-a început cariera, atuncĭ trebue de pe acum sĕ-'l compătimim pentru situaţia ridiculă, în care se va afla, când va trebui sĕ dea sémă despre resultatele obţinute la „definitiva" resolvare a cestiunei naţionalităţilor.

Ii póte servì încă spre mângâiere, că, după tóte probabilităţile, nicĭ nu va veni în posiţiunea acésta delicată şi dificilă.

## Crisa ministerială în România.

*„Timpul"* de Miercurĭ publică în fruntea informaţiilor sale următórele:

„Mai mulţĭ confraţĭ dau diferite scirĭ asupra crisei ministeriale. Adevĕrul este că după tóte probabilităţile actualul cabinet se va retrage. Restul iese din domeniul lucrurilor, asupra cărora se póte avea o sciinţă astădĭ, şi prin urmare nu póte fi de cât materiă de conjecturĭ. Jocul conjecturilor nu ne-a interesat nicĭ odată".

Prin şirele de mai sus se confirmă déră esistenţa crisei ministeriale în România. Faptul, că numitul diar evită a întra în amĕnunte asupra celor ce s'au petrecut în ultimul consiliu ministerial, denotă, că ministerul actual încă n'a luat o hotărîre definitivă. Acésta va urma probabil adimine după reîntórcerea regelui dela manevre.

*„Pester Lloyd"*, deja într'o corespondenţă din Bucurescĭ, datată dela 4 Octomvre, a prevestit retragerea ministrului de domenii *Petre Carp* şi a colegilor sĕi junimiştĭ, în casul când propunerile sale n'ar fi aprobate de întregul cabinet în consiliul de miniştri, ce s'a ţinut în acea di.

Tot *„Pest. Ll."* aduce în numĕrul sĕu de Miercurĭ o scire telegrafică din Bucurescĭ, în care se dice, că ministrul preşedinte *Catargiu* ar fi declarat întru-nire de conservatorĭ, că în urma retragerei junimiştilor, *întreg cabinetul a dimisionat.* Conservatorii ar stăruì pentru formarea unui cabinet Manu-Cantacuzino. Ér din Sofia i-se telegrafiéză aceluiaşi diar, că după informaţiunĭ sosite în cercurile guvernamentale bulgare, *regele Carol ar fi şi primit dimisiunea cabinetului Catargiu.*

Aceste scirĭ însĕ par a fi premature, după cum se vede din informaţia dată de diarul „Timpul".

*

Vorbind într'un articol de fond despre retragerea cabinetului Catargiu, *„Pest. Ll."* dice, că d-l *Carp* a provocat crisa, şi că, după părerea d-sale, ar fi vorba despre un *„process de transfusiune, care sĕ unéscă pe junimiştĭ cu flancul liberal*, şi sĕ le dea puterea în mână. D-l Carp ar deverì ast-fel şeful noului minister, compus din elemente junimiste şi liberale.

*„Pest. Ll."* dice despre activitatea cabinetului Catargiu între altele:

„Activitatea cabinetului, ce se retrage, se póte numi, în ce privesce administraţiunea internă, salutară şi condusă de cele

---

FOILETONUL „GAZ TRANS."

## Codul penal rusesc.

(Din Rusia celor doi Alexandri din urmă.)

(Urmare).

Partea cea mai scurtă a codicelui penal rusesc e aceea, care se ocupă cu „crimele contra statului", séu mai corect, cu „crimele contra autocratului statului şi contra autorităţii luĭ". Partea acésta conţine numai douĕ-decĭ şi trei de paragrafi, şi cuprinde din cele şépte sute de paginĭ numai dece. Acest cuprins neînsĕmnat este însĕ prin severitatea pedepselor mai mult decât egalisat. El începe cu o disposiţiă scurtă, dér fórte semnificativă:

„Orĭ-ce atac criminal asupra vieţii, bunăstării orĭ onórei Ţarului, orĭ-ce intenţiune de-a-'l detrona orĭ de-a impedeca orĭ mărgini puterea prea înaltă în liberul ei exerciţiu, orĭ-ce faptă îndreptată în contra persónei lui preasfinţite sĕ fiă împreunată pentru criminal cu perderea tuturor drepturilor civile şi cu pedépsa de mórte".

Pentru de-a fi déră judecat la mórte nu e de lipsă, ca criminalistului sĕ-'i fiă dovedită fapta; şi chiar décă acésta s'a întêmplat, n'a trebuit sĕ fiă îndreptată în contra bunăstării orĭ vieţii Ţarului. E deajuns, décă cine-va şi numai intenţionéză a „mărgini puterea prea înaltă". Acésta o dovedesce şi § 242, care dice:

„O plănuire criminală.... are sĕ fiă privită ca crimă, nu numai décă plănuitorul a încercat s'o ducă în deplinire, ci şi în tóte acele casurĭ.... când i-a dat espresiune prin graiu orĭ în scris".

In §§ 243 şi 244 se hotăresce pedépsa de mórte pentru toţĭ cei ce au fost părtaşĭ la astfel de intenţionărĭ orĭ la fapte criminale dovedite. Mai departe pentru tóte persónele, carĭ dau refugiu celor cu intenţiunĭ rele orĭ chiar criminalĭ, pentru toţĭ, carĭ au cunoscinţă despre astfel de planurĭ şi fapte, dér întrelasă de a-le aduce la cunoscinţa autorităţilor; în fine pentru toţĭ, carĭ atacă soldatul séu varda, care e pusă pentru paza Ţarului, orĭ a unuĭ membru al casei imperiale. Intrégа avere căştigată orĭ moştenită de astfel de persóne o confiscă statul.

§ 246 hotăresce, că cel-ce a folosit cuvinte vătĕmătóre contra Ţarului séu celce a murdărit séu stricat cu intenţiune vr'o icónă, ce-l represintă pe el, sĕ fiă vinovat de laesa majestate şi condamnat la perderea tuturor drepturilor civile, la esil pe viéţă şi la muncă silnică pe 6—8 anĭ.

§ 249, numit de esilaţii politicĭ pentru elasticitatea luĭ *„omnibus paragraf"* (dela latinul omnibus, pentru toţĭ) hotăresce pedépsa de mórte pentru revoluţionarĭ, ajutătorĭ, ascundĕtorĭ şi sciutorĭ.

După § 266 are sĕ fiă judecat la perderea drepturilor civile, esil pe viéţă şi muncă silnică de 8—10 anĭ, cel-ce ar scrie ceva, ce ar fi de natură sĕ provóce vr'o rĕscólă séu şi numai neascultare.

§ 252. Cel ce scrie o carte orĭ alt-ceva de soiul acesta, orĭ ţine o vorbire publică, care n'ar provoca direct şi lămurit la neascultare de preaînalta putere, dér totuşĭ se încércă a trage la îndoélă inviolabilitatea acestei puterĭ preaînalte, orĭ îndrăsnesce sĕ condamne felul de guvernare esistent, orĭ succesiunea la tron, unul ca acela sĕ fiă condamnat la perderea tuturor drepturilor civile, esil pe viéţă şi muncă silnică de 4—6 anĭ. Acela, la care se va afla o astfel de scriere, fără de-a avé licenţă dela autoritate, sĕ fiă pedepsit cu închisóre până la 3 lunĭ, şi 1—3 anĭ sĕ fiă pus sub supraveghiare poliţienéscă.

Cel lovit de pedépsa din urmă póte fi pus sub supraveghiare orĭ în locul abitaţiunii lui, orĭ într'un sat sibiric îndepĕrtat, aşa vre-o trei mii până 'n cincĭ mii de chilometri de comuna lui, unde e trimis „pe cale administrativă".

Pentru de-a cunósce asprimea legilor privitóre la scutirea persónei sfinţite şi la puterea absolută a Ţarului, n'avem, decât sĕ le asĕmĕnăm cu cele cuprinse în titlul X, carĭ privesc scutirea drepturilor personale ale privaţilor. Vom vedé atuncĭ, că batjocurirea unei icóne d'a Ţarului e o crimă mai mare ca schilăvirea unei persóne, căreia i-ai nimicit vederea, audul, orĭ unul dintre membrele corpuluĭ.

mai bune intenţiunĭ, şi în multe privinţe chiar fórte bogată în succese. In ce privesce politica esteriórǎ a României, regimul Catargiu-Carp a inaugurat un nou curs de mare însemnătate istorică. Acest minister a efectuit adecă alăturarea României la tripla alianţă, ba a făcut mai mult, a câştigat opiniunea publică pe tótă linia pentru politica acésta a sa, şi a deşteptat în ea convingerea, că interesele regatului pretind în mod imperativ alăturarea“.

---

## România agricolă.

### III. O escursiune economică şi darea de sémă.

(Urmare).

Noi din parte-ne am fi dorit ca un condeiu mai competent şi mai autorisat decât al nostru, sĕ-şĭ fi luat gréua sarcină, de-a da un raport oficial şi detailat, despre starea esactă a agriculturei ţerei, de care am fi putut profita şi noi şi alţii; dér păn’ acum n’am avut ocasiunea de a citi atarĭ dărĭ de sémă, căcĭ aşa numiţii inspectorĭ domenialĭ ai Ministeriului au o altă menire, decât de a se ocupa cu starea şi progresul agriculturei ţerei.

Apoi neavênd caracterul oficios vom întêmpina póte mai puţină credinţă, decât o persónă investită cu caracter oficios, şi póte vom găsi ér la mulţĭ puţină credinţă din causa, că noi trebue sĕ afirmăm de multe orĭ contrarul, decât este părerea generală, domnitóre la noi, că „România este o ţéră bogată, că agricultura ei a făcut un progres uriaş“, „că ţĕranul este fericit“ etc., cestiunĭ, ce le poţĭ vedé şi audi discutându-se şi declamându-se dilnic, în public şi în pressă. Peste acésta martorul ocular de multe-orĭ póte fi bănuit de rea credinţă, animositate contra unei persóne orĭ alteia etc.

Decĭ noi vom căuta a arĕta esact nu numai producţiunea ţĕrii, ci şi mijlócele de producţiune ale ei în tot ce privesce producţiunea agricolă, şi aşa cum le-am găsit.

In privinţa elementelor constitutive ale producţiunei vom releva mai întâi faptul puţin cunoscut, că ţéra acésta n’a fost lipsită de órecare cultură şi bunăstare mai veche, şi că nu trebuia făcut prin urmare totul din nou. Desvoltarea istorică şi economică a ţerei, a adus cu sine, că în principate n’au esistat nicĭodată oraşe marĭ şi cetăţĭ fortificate, carĭ sĕ atragă populaţiunea la sine, în timpurĭ bune şi vitrege şi că din contră. că familiile boerescĭ stăteu mai mult la ţéră şi la moşiile lor, şi decĭ avéu case şi de multe orĭ palate destul de spaţióse şi beciurĭ şi instalaţii marĭ, carĭ conţinéu şi apĕrau bunăstarea şi avuţia familiei şi la timpurĭ de nevoiă putéu fi apĕrate şi cu arma în mână. Ecarete erau destule şi satisfăcéu nu numai necesităţilor vieţii dilnice de atuncĭ, ci şi unor trebuinţe reale mai perfecţionate, denotau un lucs şi o eleganţă. Pentru aceea, că chiar la finea seclului trecut, cultura ţĕrei nu era aşa în decădere precum este d. es. astădĭ, avem o bună dovadă în descrierile autorilor contimporanĭ despre viéţa intimă şi serbările publice şi familiare etc., ce ni-au rĕmas încă dela cronicarĭ şí scriitorĭ streinĭ, carĭ au trăit în ţéră.

Ast-fel Sulzer în Istoria Daciei transalpine I pag. 169 ne dă frumosul tablou despre moşiile boerescĭ din ţéră: „O casă mare de pétră, zidită în octogon, cu o grădină frumósă pe insula séu peninsula unui eleşteu artificial, format prin oprirea unui rîu orĭ gârle din cursul ei natural, a căruia rîpe înalte şi malurĭ sunt acoperite cu vii, după ele de jur împrejur pe livedile smălţuite se găsesc colibele ţĕranilor silitorĭ, şi apoi în urma lor la o mică distanţă se găsesce *Dumbrava* cea mai frumósă, ce póte sĕ esiste, care încungiură de jur împrejur, acest peisagiu variat şi-l cuprinde într’o perspectivă încântătóre. Aceste sunt de obiceiu *culorile obicĭnuite ale unei moşii de ţeră* din Valachia şi Moldova“. Şi termină cu apoteosa: „că nu mai un Kleist ar fi în stare şi ar puté sĕ descrie, când ar voi sĕ reproducă fidel frumseţea paradisică a naturei primitive“.

Lăsăm pe Wolf şi pe ceilalţĭ la o parte, carĭ tot aşa de elogios se esprima asupra frumseţei şi bogăţiei moşiilor ţĕrilor române.

In seclul actual, cu deosebire după isgonirea fanarioţilor la anii 1830—50 se întinsese în ţéră, la familiile fruntaşe ale ţĕrei, o bogăţiă şi bună stare estra-ordinară, palate, locuinţe luxóse, grădinĭ, parcurĭ, ameliorărĭ cu vite, fructe, viţă, culturĭ etc., carĭ, décă ar fi continuat cu ele, România ar fi fost adĭ, în adevĕr, una din ţĕrile cele mai frumóse şi mai avute ale Europei. Décă s’ar fi căutat a se conserva aceste, şi a împinge pe proprietarĭ cătră progres şi nouĕ sacrificiu, România ar puté lua astădĭ concurenţă atât cu vastele şi frumósele Domenii ale Ungariei, cât şi cu ale Rusiei, atât ca îndestrare, cât şi ca sistem de cultură şi esploatare a pământuluĭ, cu sate şi bunăstare materială şi morală a ţĕranului.

(Va urma).

---

Cine intemeézǎ o societate orĭ aparţine ei, şi vré sĕ schimbe forma de guvernare, fiă şi fără folosirea forţei, comite o crimă mai mare, ca unul, care maltratézǎ o persónă într’atâta, încât îşĭ perde mintea. (Compară § 250 cu § 1490). Cine ţine o vorbire orĭ scrie o carte, în care se trag la îndoélă drepturile şi prerogativele corónei, comite o crimă tot aşa de mare, ca siluirea unei femei (comp. § 252 cu § 1525). Cel ce ascunde o persónă, care are intenţiunĭ rele faţă de persóna Ţarului, comite o crimă tot aşa de mare, cum e matricidiul (comp. § 243 cu § 1449). Cine face o caricatură a Ţarului, prin care voesce sĕ i scărescă autoritatea, comite o crimă mai mare, ca inspectorul de temniţă, care siluesce o copilă închisă până mórte. (Comp. § 245 cu § 1525—1527).

Décă cu tóte aceste pedepse grozave păturile inteligente ale Rusiei se adună şi se străduesc pentru schimbarea sistemului de guvernare, arată nu numai curagiu, dér şi caracter.

Guvernul rusesc se scuză, că interpretă legile *ad literam*, că le aplică faţă de toţĭ criminalii politicĭ cu severitate neesceptională, dér asta nu schimbă nimic din împrejurarea, că aceste legĭ au apărut într’o carte de legĭ din *1885*.

După cele premerse nu mai e, credem, de lipsă a ne mai perde în amĕnuntele disposiţiilor, carĭ privesc crimele şi delictele comise faţă de autorităţĭ. Constat, că nicăirĭ nu s’au iscodit nisce legĭ, carĭ sĕ facă imposibilă orĭ-ce manifestare a drepturilor personale şi a drepturilor poporului. Nu numai, că orĭ-ce asociare cu scop de-a îngrădi tirănia e imposibilă, dér ele pedepsesc orĭ-ce critică simplă a legii, orĭ a unei fapte de-a autorităţilor, cu esil şi temniţă (vedĭ § 281 şi 1035).

Un American mai că nicĭ nu-’şĭ póte închipuì un stat, în care „nu e ertat“ a-’şĭ esprima părerea personală asupra unui act de-al autorităţilor, orĭ care se crede primejduit, décă se adună câţĭ-va cetăţenĭ într’o casă privată, ca sĕ discute asupra unor afacerĭ publice.

(Va urma.)

---

## Cestiunea naţionalitătilor în Ungaria.

Marele diar german „*Allgemeine Zeitung*“ se ocupă în numĕrul sĕu dela 3 c. cu cestiunea naţionalităţilor din Ungaria, publicând douĕ corespondinţe privitóre la acéstă cestiune: una din Budapesta şi alta din Sudul Ungariei. In corespondinţa din Budapesta se dic între altele următórele:

Graţiarea Românilor osândiţĭ formézǎ necontenit obiectul discusiunilor publiciste în pressa română din Ungaria şi România; asemenea îi dă atenţiune acestei cestiunĭ şi diaristica maghiară.

Se nasce acum întrebarea, óre actul regesc de graţiare a schimbat, séu nu, situaţiunea dintre Românĭ şi Maghiarĭ, şi că ce ţinută vor observa Români şi conducĕtorii lor, de acum înainte, în direcţiunea naţional-politică.

O parte din pressa maghiară a dat espresiune părerei optimiste, că acum „cestiunea română“ în punctul principal este de a-se privi ca „resolvată“, de-órece conducĕtorii graţiaţĭ ai Românilor prin pedepsele suferite au învĕţat minte, şi vor evita de a-se mai amesteca în agitaţiunĭ naţionaliste. Acest optimism se pare chiar aşa de puţin justificat, ca şi conceptul sinistru, că resolvarea cestiunei române s’ar puté efectui numai prin cele mai aspre mĕsurĭ de represiune poliţienescĭ şi judecătorescĭ.

In tot casul este o întórcere îmbucurătóre spre mai bine şi numai faptul, că câte-va diare din Budapesta observă un ton liniştit în tractarea cestiunei naţionalităţilor, şi caută după mijlócele de *înţelegere şi împecare (!!)*. Cu deosebire e remarcabil ciclul de articolĭ scrişĭ de *Ferdinand Horansky*, preşedintele „partidei nationale“, în care acesta pretinde esecutarea consciențiósă şi dréptă a disposiţiunilor, ce sunt cuprinse în legea de naţionalitate dela 1868. Cum se scie, *înşi şi autorii memorandului român dela 1892 au mărturisit, că abia s’ar fi iscat mişcarea între naţionalităţi, decă legea de naţionalităţĭ s’ar fi esecutat în mod sincer, drept şi consecuent.*

Asupra stărei de astădĭ şi asupra modului cum vor premerge conducĕtorii Românilor mai încolo, Românii osândiţĭ au făcut declaraţiunĭ însĕmnate. Aceştia adecă dic, că actul de graţiare póte fi punctul de mĕnecare pentru resolvarea multor cestiunĭ interesante de primul rang. Inainte de tóte ar fi îmbucurător, ca acel act sĕ fiă întroducerea unei *periode conciliante*. Inţelegerea s’ar puté face, décă mai întâiu pressa maghiară îşĭ va schimba ţinuta faţă cu cestiunea naţionalităţilor; mai departe décă se va revisui censul şi se va asigura libertatea electorală.

De aci se póte vedé, că „cestiunea română“ mult sbuciumată, încă nu e deslegată. Graţiarea a depărtat numai piedeca principală; politica de stat ungară va avé însĕ sĕ se ocupe mult cu acéstă problemă.

In corespondenţa din Sudul Ungariei se dic, pe scurt, următórele:

Iniţiativa la amnestiarea Românilor a urmat la un signal dat din Viena. Amnestiarea a schimbat mult în raporturile internaţionale dintre Austro-Ungaria şi România, dér *ţinuta guvernului ungar faţă cu naţionalităţile nu s’a schimbat întru nimica.* Guvernul ungar continuă cu procederea sa volnică faţă cu naţionalităţile, tocmai aşa ca şi mai ’nainte.

---

## SCIRILE DILEI.

28 Septemvre.

**Dimisionarea unui inspector r. de şcóle român.** Din Iászberény i-se anunţă lui „Pest. Ll.“, că inspectorul de şcóle al comitatului Solnocului, d-l *Iuliu Bárdossy*, *singurul inspector r. de şcóle român*, a renunţat la postul sĕu din cause sanitare, cerênd sĕ fiă pensionat, ceea ce ’i s’a şi încuviinţat.

—o—

**Protest în contra monumentului lui Iancu.** Ni-se comunică, că Românii din Munţii apusenĭ, în numĕr de peste 200, între carĭ mai mulţĭ preoţĭ, proprietarĭ, învĕţătorĭ etc. de prin comunele Cărpiniş, Roşia, Albac, Certeje, Vidra, Bucium, Abrud şi alte comune din acele părţĭ au adresat ministrului ung. de interne Perczel un energic protest în causa cunoscutei lui ordinaţiunĭ, prin care s’au sistat colectele pentru monumentul lui Avram Iancu, ér suma colectată de 3780 fl. 65 cr. şi 330 lei 50 banĭ, s’a confiscat. Protestul s’a trimis ministrului cu posta de erĭ, cu adresă scrisă în limba română.

—o—

**„Profesorul Weigand şi Valachii.“** Sub acest titlu scrie „Bud. Hir.“, că s’a informat dela un amic şi coleg de studii al d-lui Weigand prof. în Lipsca cu privire la scopul călĕtoriilor ce le întreprinde acesta de present printre Românĭ. Numitul amic intim al savantului profesor a spus lămurit, că scopul d-lui Weigand nu este nicĭ decum politic, ci curat scientific, voind el a studia dialectul român din diferite părţĭ locuite de Românĭ.

—o—

**Din Ungur s’a făcut Român.** Ni-se scrie din Botiz-Oşvarĕu, în comitatul Sătmarului, că un Maghiar de-acolo, cu numele Egey Károly, ai căruia părinţĭ fuseseră dintre aceia, carĭ au ros odinióră multe óse, a trecut dilele acestea dela legea lui calvină la religia miresei sale gr. cat., făcêndu-se Român, cum dic ómenii de-acolo. Casul a produs mare consternaţiă între şoviniştĭ, carĭ au tăbărît asupra lui Egey cu ocărĭ, batjocurĭ şi înjurăturĭ. Dér de gébа, căcĭ în mânia tuturor Kulturegyleturilor, Egey s’a făcut Român!

—o—

**Alegere de deputat.** Comitetul central electoral pentru alegerea de deputat dietal în cercul I braşovén a ţinut erĭ o conferenţă, în care s’a ficsat diua alegerei de deputat pentru numitul cerc pe 22 Octomvre n. c. în sala magistratului din loc. Alegerea va fi condusă de advocatul Carol Adam ca preşedinte. Ca vice-preşedinte a fost ales preotul Gustav Schiel, ca secretar advocatul Dr. Fritz Philippi şi ca vice-secretar Frideric Stenner.

—o—

**Musică honvedilor.** Ministru Fejérvári a preliminat câte 4000 fl. pentru-ca sĕ se înfiinţeze cu 1 Ianuarie 1896 douĕ musicĭ pentru honvedime. Din aceste mii ar fi sĕ se cumpere instrumentele musicale şi sĕ se plătéscă dirigenţii musicelor. Fiind suma preliminată nesuficientă, ministrul a mai adaus 500 fl., ca ajutor în acest scop. Adĭmâne aşa-déră vom vedé pe papricaşii păşind pe sunetul musicei, care sigur va cânta „note maghiare“!

—o—

**Societatea de lectură „Petru Maior“** a junimei academice române din Budapesta s’a constituit în prima şedinţă ordinară generală, ţinută în 5 Octomvre st. n., în următorul mod: preşedinte: Drd. Florian Muntean rigor. în medicină; vice-preşedinte: Ilarie Chendi, student în filosofie; secretar: Victor Branisce, student în drept; notarĭ: Ioan Scurtu, student în filosofie şi Ludovic Ciato, student în drept; bibliotecarĭ: Nicolae Sulică, student în filosofie şi Ioan Cădariu, student în drept; cassar: Valeriu Suciu, student în filosofie; controlor: Toma Cornea, student în drept; econom: Ioan Moldovan, student în drept; Comisiunea literară: preşedinte: Ilarie Chendi, student în filosofie; referent: Mariu Sturza, student în drept; membri: Radu Cupariu, student în filosofie, Traian Vuia, student în drept, Ioan Scurtu, student în filosofie, Victor Biberea, student în drept, Nicolae Sulică, student în filosofie.

—o—

**Din Arad** primim următorul anunţ: „Am onóre a vĕ încunosciinţa, cum-că mi-am transpus cancelaria advocaţială, în piéţa Andrássy Nr. 11 (Andrássytér 11) în edificiul teatrului orăşenesc, etagiul al II. Intrarea e în front, pórta principală între cafenéua Zemplényi şi restauraţiunea Michl (mai înainte Murányi). *Arad*, 19 Octomvre n. c. *Dr. Ştefan C. Pop*, advocat.

—o—

**Concertul** de erĭ séră al d-șórei Laura Konopasek și al surorilor Elsa și Gretchen Krummel, a reușit bine. D-șóra Konopasek dispune de o voce, deși nu puternică și intensivă, dér plăcută și curată. Sa distins mai mult, atât în ce privesce predarea corectă și pătrundĕtóre, cât și coloratură, în următórele piese: Die Bekehr e, de M. Stange; Vals, de Arditi; și Solvejgs Lied, de Grieg. Surorile Elsa și Gretchen Krummel sunt două artiste tinere, carĭ până acuma au ajuns la așa o perfecțiune în cântul pe pian, încât, mergând tot astfel treptat, în câțĭ-va anĭ pot ajunge chiar la renume europén. Abstrăgênd dela Concertul patetic al lui Liszt, pe care l'au predat cu o adevĕrată măestriă, mai ales au făcut admirabilă impresiune cu Valsul Asdur și Tarantella lui Chopin, cântate unisono cu o precisiune și finețĕ estra-ordinară. Cu un cuvênt surorile Krummel promit fórte mult. Aci mai avem de observat, că tinerele artiste, afară de cântul lor frumos, mai au și avantaginl de-a face prin esteriorul lor și prin purtarea lor modestă o impresiune cât se póte de bună asupra ascultătorului.

—o—

4. **O specialitate austriacă.** Pațienților de stomac se recomandă prafurile veritabile ale lui Moll ca un medicament deja aprobat și fórte bun, pentru digestiune. 1 Cutie 1 fl. Se póte căpĕta dilnic prin poștă dela farmacistul A. *Moll*, liferant al curții imp. și r. din *Viena*, Tuchlauben 9. In farmaciile din provincĭă sĕ se céră espres preparatele lui Moll provĕdute cu subscrierea și marcă de contravenție.

## Manevrele române.

Manevrele române din ḑiua de 25 Septemvre au avut un succes deplin, favorisate fiind și de timp frumos. Mai ales au presentat un deosebit interes manevrele din acéstă ḑi din causa concursului, ce au trebuit sĕ-șĭ dea, la un moment dat, diferite colóne, debușând din direcțiunĭ diferite.

Generalii *Berendei*, *Carcalețeanu* și *Iarca*, — după cum ḑice „Timpul" — merită tótă lauda pentru conducerea lor sigură și precisă, precum și pentru modul cum șĭ-au dat reciproc concursul la darea asaltului. Generalul *Arion*, de altă parte, a esecutat retragerea în mod escelent. Asemenea s'au distins în acéstă ḑi și generalii *Crutescu* și *Argintoianu*.

După terminarea acțiunei corpurile de armată au luat cantonamente: cel dela nord, în zona Otopenĭ, ér cel dela sud în zona Buftea.

Maiestatea Sa regele *Carol* des de diminéță a mers în acéstă ḑi pe câmpul de manevre. A inspectat posițiunile militare și a asistat la atacurile armatei. Maiestatea Sa a visitat apoi punctele din comunele Cojasca, Fântânele, Rudarĭ și Bilciurescĭ, luând dejunul în comuna Sterian. La óra 5.30, Suveranul s'a întors de pe câmpul de luptă în palatul dela Buftea a familiei prințului Știrbei.

Maiestatea Sa Regina *Elisaveta* împreună cu princesa *Maria* și princesa de *Saxa-Meiningen* au visitat în 25 c. la órele 11, câmpul de manevre. Asemenea au sosit tot în acéstă ḑi pe câmpul de manevre miniștri românĭ *Tache Ionescu*, *C. Olănescu*, precum și *N. Filipescu*, primarul Bucurescilor.

Generalul *I. Lahovari*, șeful statului major al armatei a dat Lunĭ séra, la restaurantul Capșa, o masă oficerilor streinĭ, sosițĭ pentru a asista la manevre.

Suntem rugațĭ a da loc următórei întîmpinărĭ:

### Rĕsunet clarificător.

*la corespondenta din Cenadul ung. publicată in Nr. 187 al „Tribunei", subscrisă de preșcdintele comitetului și de epitropul parochial.*

Arad, Oct. n. 1895.

Nu mĕ numĕr între acei gardiștĭ, cărora le plac polemiile, pentru-că acelea nu sunt pentru ómenĭ serioșĭ; cu Cenadul incă voesc dér sĕ mĕ ocup în mod semiofiicial și cu tótă posibila seriositate, dér numai fugitiv, clarificând situțațiunea in următórele:

1) Pentru neefeptuirea ordinului Consist. cu Nr. 761/895 numai Consistorul mĕ póte trage la rĕspundere. Nu presupun, ca cei doi subscrișĭ sĕ-șĭ aróge dreptul de superiorĭ ai mei, dér totușĭ le spun, că părintele Ierosim Luțai tóte decisiunile orĭ sentințele consist. parte le-a apelat, parte a așternut recurs de nulitate contra lor, în conformitate cu disposițiunile §-lui 16 din Stat. Org. (la scaun) de unde în termin legal s'au așternut la al doilea for, pentru înaintarea lor la Inaltul for metropolitan. Pot subscrișii și alții cu ei, orĭ fără ei, a-se adresa cu întrebărĭ la Ven. Consistor, dupa cum au făcut totdéuna. E cam semnificativă adresa către mine pe terenul publicitățiĭ! De unde au cei subscrișĭ informațiune așa esactă despre esistența actului cu Nr. 761 a. c.? Dela mine nu! Cum se póte trada secretul oficial?

2) Spesele cu multele și variile cerce tărĭ se vor vedé cu ocasiunea supra-censurei socoților. Fiă sigurĭ Cenădenii, că orĭ ce abus, orĭ iregularitate se va observa, se va espune în formă oficiósă Ven. Consistor pe lângă competenta opiniune. Atuncĭ se vor raporta și despre abusurile comitetului parochial cu diurnele neiertate, solvite anticipative din cassa (comuna) bis. unor persóne, ce au călĕtorit în cause private la Seghedin, Macău, Nădlac, Arad. etc., carĭ diurne se urcă la câte-va sute florinĭ. Dér a-șĭ dori sĕ nu fiu preterat de comitetul parochial, ca și mai înainte, ci, după ce vor trece socoțile prin sinodul parochial, sĕ se aștérnă aicĭ prin oficiul parochial, și nu la Ven. Consistor. Aceea procedură esceptională în administrațiune apare ca o desconsiderare a forului de I inștanță, ea numai mistifice, complică și confundă administrațiunea. Și orĭ unde s'a proces așa, d. e. în Micalaca, a provocat neîndestulirĭ, scisiunĭ și mișcărĭ între parochienĭ. Nu fac provocare de astă-dată la competința scaunului, ci numai îmĭ esprim mirarea de ignorarea lui!

3) Casul cu îmormêntarea va fi numai urmarea intrigei adversarilor preotului. E un accident local, va sci preotul cum sĕ-șĭ apere vaḑa sa, dreptul sĕu. Regret, că cei doi Cenădanĭ se ocupă cu atarĭ trebĭ, precum regret și pentru espresiunile cele nesocotite la adresa preotului, pentru-că:

4) Va fi avênd și acel preot unele merite, între carĭ s'ar puté numĕra ca și prin trécăt a) aceea mică parte din ele, că odinióră parochia nóstră din Cenad era trecută la altă confesiune, și însa-șĭ biserica s'a sânțit de episcopul altei confesiunĭ; preotul Ierosim Luțai însĕ atât a fost de iubit la popor, de pentru dênsul întreg întreguleț s'a întors la religiunea de mai inainte. b) Aceea comuna din veacurĭ a avut două parochii, română și sêrbă, și părintele Ierosim Luțai nu s'a opus *„propter bonum pacis"*, *„prout placuit principi et regnicolis"*, când din parochia românéscă s'a mai instituit o parochiă pentru un consângean al Luțaeștilor și al sĕu, (Dionisiu Luțai). Acesta însĕ acum fiind trecut din acéstă viéță, nu ne póte conveni, că acum chiar, când ar trebui sĕ ne îngrijim din resputerĭ despre subsistința preoțimei prin mijlóce regulative, sĕ ni-se mai înmulțéscă parochiile, ci sĕ așteptăm reducerea lor, ce ar fi un grad de beneficiare. „Hinc illae lacrimae"! c) Preotul Ierosim Luțai a fost acel bărbat norocos, ca conducĕtor al oficiului parochial, de până ce a stat în capul trebilor bisericescĭ, comitetul parochial ales la propunerea și recomandarea sa nu s'a putut înființa, nicĭ șcóla comunală, nicĭ asil de copii, dér după ultima restaurare periodică, suntem constrînșĭ a vedé un edficiu grandios, menit pentru asil de copii, chiar în apropierea locuinței actualului președinte al comitetului parochial. Și acesta s'a înființat după restaurarea condusă de părintele I. Evuțianu din Pecica cu asistență de gendarmĭ. Cine l'a trimis? Ecă succesele părintelui Evuțianu esmis cu ocolirea mea, la cererea unor pretinșĭ fruntașĭ. d) Incă unul și ultimul merit, ce-l are preotul Ierosim Luțai e, că pe lângă antagonismul manifestat din partea actualului președinte al comitetului parochial față de dênsul, cu câțĭ-va anĭ mai înainte, la îmormêntarea fiiului sĕu, la învitat anume pentru înfrumsețarea ceremoniilor funebralĭ, în carĭ l'a aflat și declarat de dibaciu și superior față de celalalt preot, în a cărui parochiă era președintele.

Protopopul
**Moise Bocșan.**

(Va urma.)

## Starea sanitară la noi în 1894.

Ministrul ung. de interne a presentat Marța trecută dietei un raport de câte-va sute de pagine asupra stărei sanitare a Ungariei în 1894.

Din raport se vede, că pe acest teren Ungaria stă fórte înapoia altor state europene. Dintre 63 comitate numai în 17, ér dintre orașe numai în 15, se pot numi mulțumitóre raporturile sanitare, dér și acésta este a-se mulțumi numai întêmplărei, nicĭ decum însĕ mĕsurilor luate de autoritățĭ.

Nicĭ nu se póte aștepta o întórcere spre bine, pe cât timp 55% din totalitatea poporațiunei în casurĭ de bólă nu ajunge sĕ fiă cercetată de medicĭ. Mulțĭ dintre medicii numițĭ la sate îșĭ părăsesc posturile, din causă, că poporațiunea sĕracă nu e în stare de-a le plăti nicĭ măcar onorariul redus la minimul posibil. Statul nu vine în ajutorul comunelor sĕrace, fiind preocupat numai de ideea de-a le maghiarisa. Se mai adauge apoi și frica poporațiunei de-a alerga la medicĭ în cas de bólă, și scumpetea medicinei, căcĭ cu tóte legile privitóre la farmaciștĭ, adeseorĭ aceștia vênd medicina fórte scump.

Nicĭ nu ne putem numĕra între statele culturale, ḑice „Magyar Hirlap", pe cât timp scim, că instituțiunile nóstre higienice sunt încă cele mai primitive. La noi graséză bóle, carĭ în alte state sunt cunoscute numai pe nume.

Atacațĭ numai de bóle cantagióse au fost anul trecut 166.427, dintre carĭ au murit 36.660, adecă 22% din numĕrul bolnavilor. In comparațiă cu numĕrul locuitorilor, bolnavĭ au fost 11%.

In raport se ḑice, că difterita și anghina au scăḑut.

### Avis.

Lunĭ, în 14 Octomvre. n. 1895 se va țĭné adunarea generală de tómnă a congregațiunei comitatului Făgăraș. Importanța agendelor, ce sunt de a-se resolva, ne impune datorința, a advertisa și pe acésta cale pe toțĭ membri românĭ ai acestei corporațiunĭ sĕ binevoéscă *a participa nesmintit la adunare.* Ĕr în special fiăcare membru e rugat a lucra între colegii sĕi românĭ, ca *nimenea sĕ nu lipséscă.*

*Făgăraș*, 9 Octomvre 1895.

**Comitetul Clubului electoral.**

### Producțiunĭ și petrecerĭ.

*„Reuniunea română de cântărĭ din Timișóra-Maiere"* va da Dumineca în 1 (13) Oct. un concert împreunat cu joc în salónele hotelului „Reg. hung." Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Intrarea de persónă 50 cr., de familiă 1 fl. 20 cr. Bilete de intrare se pot cumpĕra înainte la D-l Eutimiu *Vuia*, economul casinei române din Lipova, și séra la cassă. Venitul curat e destinat pentru scop cultural-filantropic. Suprasolvirile se vor cuita în public.

Corul va cânta Dumineca înainte de amédĭ st. liturgiă în biserica română gr. or. din Lipova.

*Programa:* 1) Karras K. R., *„Motto"* (cor mixt); Ștefan Roja, *„Prolog"*. 2) Karras K. R., *„La o rĕndunea"*, cor mixt, piesă de emulare, nouĕ; 3) Mureșianu, *„Spusu-mi-a frunḑa de viă"*, cor mixt; 4) A. Mureșianu, *„Libertatea"*, declamată de D-șóra Elisabeta Sebeșan; 5) *„Știi tu"*, duet, cu însoțire pe pian; Karras, *„Ce te legenĭ codrule"*, cor de dame, cu însoțire pe pian. (Piesă nouă); 6) Decker-Karras: *„Aș vre"*, cor mixt, cu însoțire pe pian; 7) *„Vlăduțul mamei"*, monolog, rostit de D-l Ștefan *Toth.* 8) Karras K. R., *„Ciclu de vals românesc"*, solo și cor, cu însoțire pe pian. (Piesă nouă).

NECROLOG. Subscrișii cu inima frântă de durere aduc la cunoscință, trista și durerósa scire, că iubitul soț, respective tată, ginere, socru și moș **Petru Florianu**, paroch și vice-protopop onorar gr.-cat., astăḑĭ la 9 óre a. m. a trecut din viéță în al 67 an al etății și al 41 al preoției, în urma unui morb scurt, aprindere de plumânĭ, fiind împărtășit cu sfintele taine ale muribunḑilor. Scumpul defunct se va depune spre eterna odihnă după ritul gr.-cat. Joi în 10 Octomvre 1895 st. n. la 3 óre d. a. în cimiterul din Racovița.

*Racovița*, 8 Octomvre 1895.

*Ana* născ. *Mihălțan*, ca soțiă; *Elisabeta Mihălțan*, preotésă vĕd., ca sócră; *Liviu* și *Emilia*, ca nepoțĭ; *Dionisiu*, c. și reg. căpitan; *Aureliu*, c. și reg. capelan militar; *Traian*, cancelist, cu soția *Eugenia* născ. *Ionescu*; *Valeriu*, preot și învĕțător, cu soția *Maria* născ. *Popp*; *Victor*, jurist; *Petru*, stud. gimn., ca fii resp. nurorĭ.

Fiă-i țĕrîna ușóră!

## DIVERSE.

**Trăsura celebrităților.** Renumitul Pasteur, care muri ḑilele trecute, era vecin cu cunoscutul istorician și bărbat de stat Duruy. Intr'o ḑi ambii academiciani se întêlniră la o trăsură, voind a merge fiăcare la institut. Urcară ambii aceea-șĭ trăsură. Ajunșĭ la academiă Duruy îi dădu vizitiului o piesă de cincĭ francĭ. Acesta ḑise, că n'are sĕ dea îndĕrăt restul. „Ține piesa întrégă în amintire de acésta cale făcută. Ai avut în trăsură pe cel d'întâi învĕțat al secolului de astăḑĭ", ḑise Duruy. Atuncĭ Pasteur scóse asemenea o piesă de 5 francĭ și o dete vizitiului, ḑicênd: „Ține și piesa acésta, deóre-ce ai adus în trăsură pe cel mai însĕmnat ministru al imperiului al doilea". Vizitiul cu un suris dulce băgă amêndouĕ piesele în busunar, și plecă, vesel de bacșișul gras.

## Literatură.

A apărut Nr. 1 din anul al III-lea, al mult prețiosului ḑiar **„Amicul Progresului Român"** cu următorul sumar: Către onor. noștri abonențĭ și cetitorĭ; Din scrierile M. S. Reginei: Mama lui Ștefan cel mare. In Vrancea; Cronică: Situația. Sesonul. Grânele de sămânță. Arătura și sĕmănătura de tómnă. Salamura „Pefka". Prețul cerealelor. Agricultură: Cultura mare și cultura mică. O descoperire însemnată în horticultură; Convorbirĭ agronomice; Convorbirĭ scientifice: Pontul de căldură: esperiențe și resultate. Un nou sistem pentru priponirea cailor de țăruș, (cu două ilustrațiunĭ); Horticultura: Plantarea zambilelor, (cu o ilustrațiune); Vinicultura: Arta de a gusta vinurile; Astacocultura: Racul; Sciințe: Armele Egiptenilor sub Faraonĭ, (cu 5 ilustrațiunĭ); Medicina Oculta: Musica instrumentală; Medicina populară: Apa. Sĕ nu cetițĭ când mâncațĭ; Alimentațiune: Carnea de porc; Industria casnică: Crescerea gândacilor de mătase; Industrie: Industria manufacturieră. Importanța industriei manufacturiere; Progresul industriilor în România: Descripțiunĭ de fabricĭ și ateliere din țéră; Morile române; Móra din Botoșanĭ (Aron Abramovicĭ); Suplimentul literar: Copilul lĕpădat; roman. — Trebue sĕ recunóscem cu drept cuvênt că acéstă publicațiune este una dintre cele mai interesante reviste agricole, luând un rang onorabil în presa nóstră periodică. După cum vedem, fasciculele sale conțin un bogat isvor de tratate speciale pentru tóte *cestiunile de agricultură* și *economie rurală;* la fiă-care fasciculă se află *un supliment literar și scientific.* Nu ne rĕmâne, decât sĕ atragem atenția cetitorilor noștri asupra acestui interesant ḑiar. Prețul abon. la *ediția simplă 15 lei pe an;* ér cea de Lux 30 lei. „Numere de probă gratis" contra unei marcĭ poștale de 5 banĭ pentru porto. Biroul: 140 str. Țĕranilor. Bucurescĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

### Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Octomvre 1895.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% . . . . | 121.65 |
| Renta de coróne ung. 4% . . . | 99.40 |
| Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% . | 124.20 |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% | 101.10 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. | 121.30 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% . . . | 98.10 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone. . . | —.— |
| Imprum. ung. cu premii . . . . | 160.— |
| Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin. | 145.50 |
| Renta de hârtie austr. . . . . | 100 80 |
| Renta de argint austr. . . . . | 101 15 |
| Renta de aur austr. . . . . . | 121.50 |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . | 153.25 |
| Acții de ale Băncei austro ungară. | 1061.— |
| Acții de-ale Băncei ung. de credit. | 485.50 |
| Acții de-ale Băncei austr. de credit. | 404.— |
| Napoleondorĭ. . . . . . . . | 9.54 |
| Mărcĭ imperiale germane . . . | 58.87½ |
| London vista . . . . . . . | 120.25 |
| Paris vista . . . . . . . . | 47.60 |
| Rente de coróne austr. 4%. . . | 101.40 |
| Note italiene. . . . . . . . | 45.25 |

Nr. **13453**—1895.

### PUBLICAȚIUNE.

Cu intrarea în putere al statului asupra noului abator orășenesc este de a-se statori personalul administrativ al acestuĭ abator, escriindu-se prin acésta concurs. Sunt de a-se ocupa următórele posturĭ:

A) Funcționarĭ.

1. **Veterinarul abatorului**, tot-deodată administrator. Leafa: 1000 fl., locuința liberă în abator, 24 metri lemne de fag și iluminațiunea.

2. **Inspectorul abatorului**, tot deodată cassar. Leafa: 600 fl., cuartir liber în abator, 16 metri lemne de fag și iluminațiune.

Ce s'atinge de pensiune și quinquenalii stau aceștĭ funcționarĭ în categoria celorlalțĭ funcționarĭ orășenescĭ.

In cas, când prin ocuparea postului veterinarului abatorului va deveni vacant postul veterinarului comunal, atuncĭ se escrie și pentru acest post concurs încă de acum. Leafa: 600 fl., 150 fl. banĭ de locuință și quinquenaliile statuterice.

Reflectanțĭ asupra postului veterinarului abatorului și acelui comunal au de a-șĭ documenta cualificațiunea prescrisă de §: 133 al art. de lege VII din 1888; pe când inspectorul abatorului: școlele percurse, praxa în computare și destoinicia în visitarea veterinară polițiană a cărnei.

Atât veterinarul cât și iuspectorul au de a depune o cauțiune de câte 500 fl.

B) Servitorĭ.

Se destinéză 3 servitorĭ pentru abatoriu, carĭ sunt tot-de-odată și organe orășenescĭ de poliție, cu câte o leafă de 300 fl., locuință liberă în abatoriu, încăldire, iluminațiune și îmbrăcaminte.

Aceștĭ se angajéză de către magistrat prin contract.

Reflectanții au de a-șĭ documenta cunóscerea în scris și cetire a unei din cele 3 limbĭ ale patriei, etatea, destoinicia fisica și purtarea morală.

Petițiunile corĕspundĕtor instruite au de a-se ascerne cel mult până în 25 Octomvre a. c. la prânḑ 12 óre la subscrisul magistrat. Petițiunile mai târḑiu ascernute se resping.

Brașov, în 5 Octomvre 1895.

798,1—2. **Magistratul orășĕnesc.**



## Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-căreĭ lunĭ.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

**Administraț. „Gaz. Trans."**



### Cursul pieței Brașov.

Din 8 Octomvre 1895.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote rom. | Cump. | 9.49 | Vênd. | 9.52 |
| Argint român. | Cump. | 9.44 | Vênd. | 9.50 |
| Napoleon-d'orĭ | Cump. | 9.50 | Vênd. | 9.53 |
| Galbenĭ | Cump. | 5.62 | Vênd. | —.— |
| Ruble rusescĭ | Cump. | 128.— | Vênd. | —.— |
| Lire turcescĭ | Cump. | 58.60 | Vênd. | —.— |
| Mărcĭ germane | Cump. | 10.75 | Vênd. | —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | | 100.75 | Vênd. | 101.75 |



## Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

### Sosirea trenurilor în Brașov:

**1. Dela Pesta la Brașov:**

Tr. accelerat: — óre — m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

**2. Dela Bucuresci la Brașov:**

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după améḑĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: — óre — minute séra.

**3. Dela Zĕrnesci la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)**

Trenul mixt: 7 óre 36 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

**4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.**

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

**5. Dela Sinaia la Brașov*)**

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

### Plecarea trenurilor din Braș.

**1. Dela Brașov la Pesta**

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: — óre — min. séra.

**2. Dela Brașov la Bucuresci:**

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: — óre — m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de améḑĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

**3. Dela Brașov la Zĕrnesci. (Gara Bartolomeiu.)**

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéța.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

**4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.**

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

**5. Dela Brașov la Sinaia*)**

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.